Archeo-rapport 10
Archeologisch vooronderzoek in het kader van de verkaveling “Den Brand” te Puurs

Kessel-Lo, 2009
Studiebureau Archeologie bvba

Archeo-rapport 10
Archeologisch vooronderzoek in het kader van de verkaveling “Den Brand” te Puurs

Kessel-Lo, 2009
Studiebureau Archeologie bvba

Colofon

Archeo-rapport 10
Archeologisch vooronderzoek in het kader van de verkaveling "Den Brand" te Puurs

Opdrachtgever:	Gemeente Puurs
Projectleiding:	Maarten Smeets
Uitvoering veldwerk:	Michiel Steenhoudt Maarten Smeets
Auteurs:	Maarten Smeets Michiel Steenhoudt
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (behalve figuren 1, 2 en 3)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Jozef Wautersstraat 6
3010 Kessel-Lo
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2009, Studiebureau Archeologie bvba

Inhoudstafel

Inhoudstafel		p. 1
Hoofdstuk 1	Inleiding	p. 2
Hoofdstuk 2	Werkmethode en interpretatie	p. 4
Hoofdstuk 3	Besluit en advies	p. 6
Bijlagen		p. 7
	Bijlage 1 Beschrijving van de sporen	p. 8
	Bijlage 2 Fotoinventaris	p. 10
	Bijlage 3 Opgravingsplan	p. 14

Hoofdstuk 1 Historische schets

Naar aanleiding van de verkaveling “Den Brand” te Puurs, legde het Agentschap R-O Vlaanderen, Onroerend Erfgoed een archeologisch vooronderzoek op. Het projectgebied bevindt zich ten zuiden van de dorpskern van Puurs, en wordt omsloten door de Brandstraat, de Hof-ten-Berglaan en de Heide (fig. 1).
Op de Ferrariskaart kan worden vastgesteld dat er zich binnen de projectzone geen bebouwing bevindt (fig. 2).

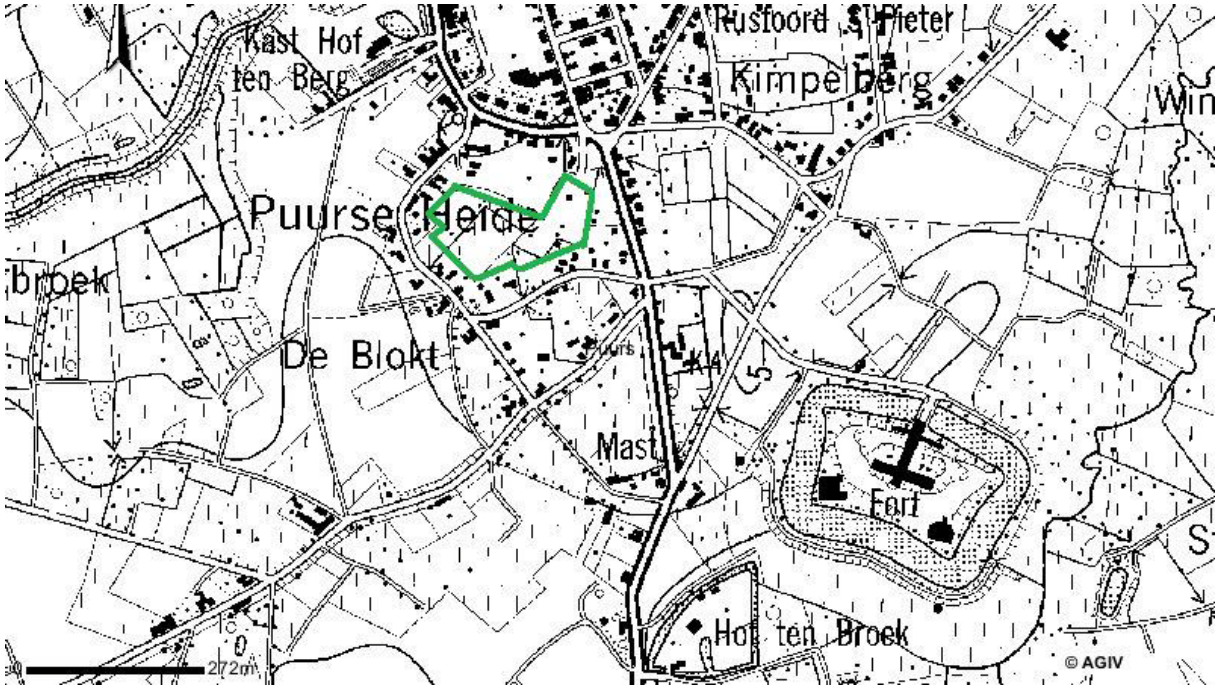

Figuur 1: Topografische kaart met aanduiding van de projectzone.

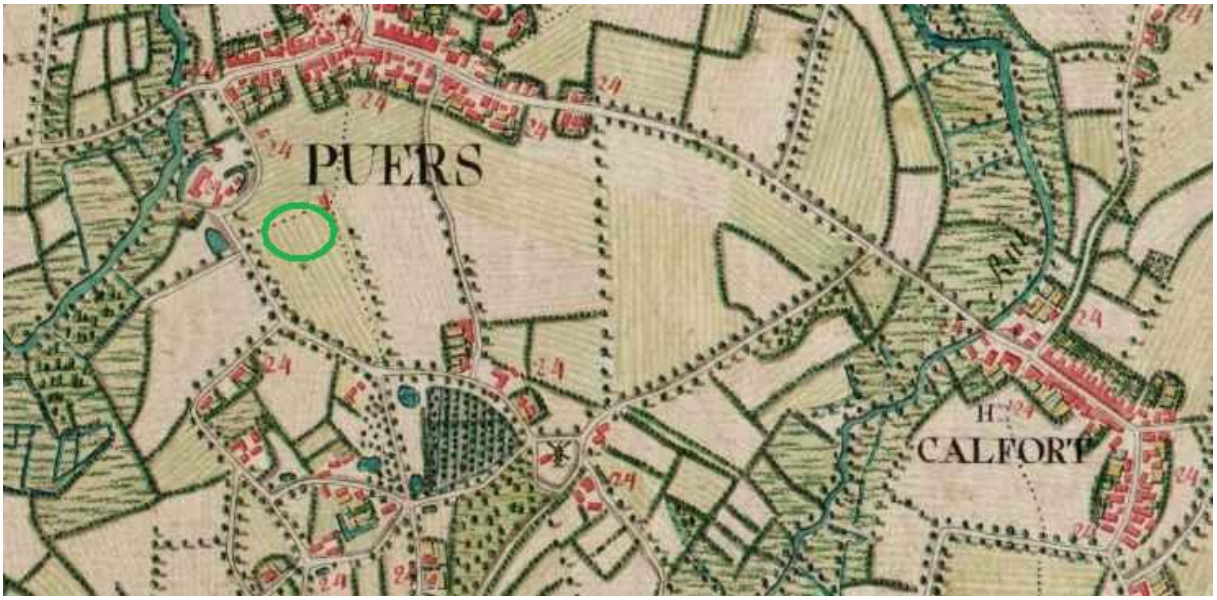

Figuur 2: Uittreksel uit de Ferrariskaart met aanduiding van de projectzone.

Bodemkundig ligt het projectgebied in de Kempen. Op de bodemkaart (fig. 3) staat het grootste deel van de zone aangeduid als een matige natte lemige zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont (Sdh). Voorts zijn er nog twee kleinere zones met een matig droge lemige zandbodem met dikke antropogene humus A horizont (Scm) en met een matig natte lichte zandleembodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont (Pdh).
Het projectgebied is redelijk nat en daarom bevinden er zich meerdere grachtjes op het terrein voor de ontwatering. De noordwestelijke zone van het terrein was het laagst gelegen en vormde bijna een kom. Hier bevond het grondwater zich op amper 60 cm onder het huidige loopniveau. Op het hoogste deel van het terrein (de paardenwei in het zuidwesten) werden enkele sporadische resten van een bewaarde podzol waargenomen. Ten gevolge van de vele biologische activiteit in landbouwgronden, is hiervan slechts weinig bewaard gebleven in het projectgebied (wat ook bevestigd wordt door de bodemontwikkeling -h).

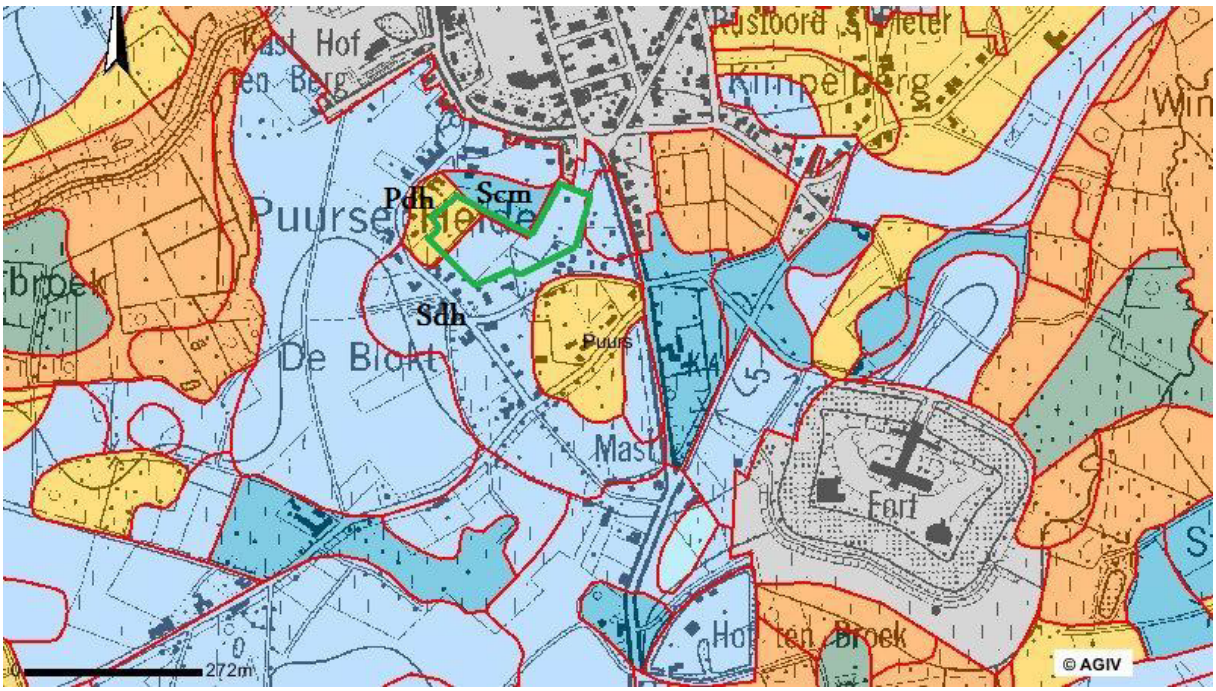

Figuur 3: Bodemkundige kaart met aanduiding van de projectzone.

Figuur 4: Zicht op de beperkt bewaarde podzol op het hoogtste punt van het terrein (PU-09-BRA foto 121).

Hoofdstuk 2 Werkmethode en interpretatie

Omwille van de geplande verstoring, legde het Agentschap R-O Vlaanderen, Onroerend Erfgoed een archeologisch vooronderzoek op aan de bouwheer. De uitvoering van dit onderzoek werd toevertrouwd aan Studiebureau Archeologie bvba dat hiervoor een opgravingsvergunning aanvroeg en verkreeg.

Omwille van de vele ontwateringgreppels, was het niet steeds mogelijk lange doorlopende sleuven te graven en uiteindelijk werden 19 sleuven van diverse omvang en afhankelijk van de staat van het terrein aangelegd, teneinde de potentie van het projectgebied beter in te kunnen schatten. De onderlinge afstand tussen de sleuven bedroeg ongeveer 15 m.
Gelijktijdig met de uitgraving van de sleuven werden de sporen onmiddellijk gemarkeerd en gefotografeerd (bijlage 2). De sporen kregen een doorlopende nummering (1 - 76) en van ieder spoor werd een beschrijving gemaakt. Er werden geen vondsten ingezameld op het afgegraven vlak en een bijkomende screening van zowel het huidige loopoppervlak als de proefsleuven met een metaaldetector leverde geen vondsten op.
De proefsleuven en aanwezige sporen werden topografisch ingemeten door Raoul Creemers.

In totaal werden 76 sporen geregistreerd (bijlage 1). Alle aanwezige sporen hadden een heel duidelijke aftekening en kunnen als recent geïnterpreteerd worden. Het overgrote deel van de sporen bestond uit greppels met een (zeer) recente vulling, die dienden om het terrein te ontwateren (figuur 4). Verschillende van de greppels lagen in elkaars verlengde.

Figuur 4: Spoor 29 in proefsleuf 9 (PU-09-BRA foto 092).

In sleuven 6, 7 en 8 bevonden zich enkele onregelmatige verstoringen die voornamelijk onstaan waren bij het graven van recente afvalkuilen (resten van grote hoeveelheden pleisterwerk en baksteengruis).

Enkel spoor 31 in sleuf 9 wijkt af van het algemene beeld. Dit spoor is sterk uitgeloogd en heeft een onduidelijke aftekening (figuur 5). Om een betere inschatting te kunnen maken werd dit spoor gecoupeerd, maar hierbij werd geen profiel zichtbaar.

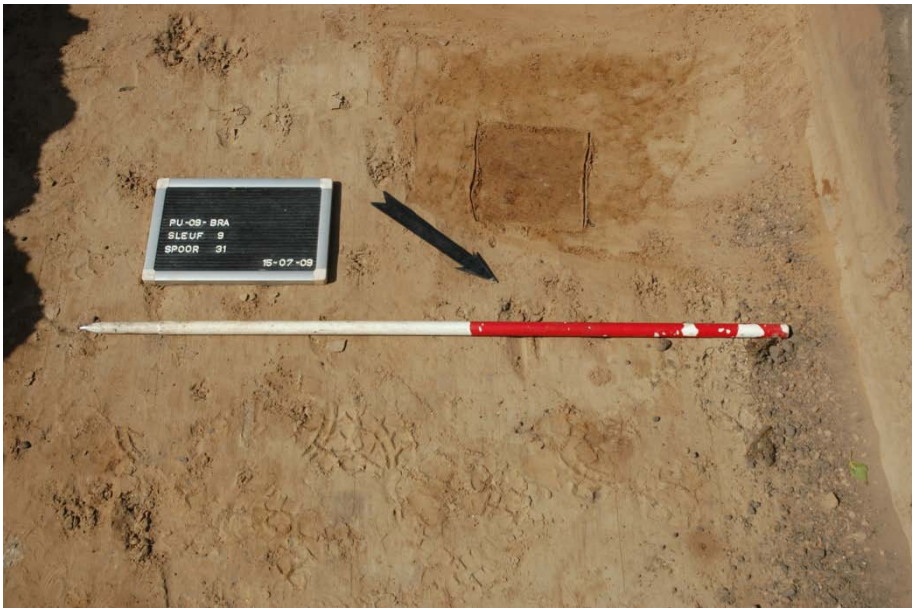

Figuur 5: Spoor 31 in sleuf 9 (PU-09-BRA foto 080).

Hoofdstuk 3 Besluit en advies

Conform art. 4 § 2 van het *Decreet houdende Bescherming van het Archeologisch Patrimonium* van 30 juni 1993 (B.S. 15.09.1993), gewijzigd bij decreet van 18 mei 1999 (B.S. 08.06.1999), 28 februari 2003 (B.S. 24.03.2003) en 10 maart 2006 (B.S. 7.6.2006) zijn de eigenaar en de gebruiker ertoe gehouden de archeologische monumenten die zich op hun gronden bevinden te bewaren en te beschermen en ze voor beschadiging en vernieling te behoeden.
Daarom werd een archeologisch vooronderzoek gevraagd om de archeologische potentie van het terrein in te schatten. Hierbij werd vastgesteld dat de aanwezige sporen geen verder onderzoek verantwoorden.
Het officieel vrijgeven van het terrein gebeurt door het agentschap R-O-Vlaanderen, Onroerend Erfgoed.

Ondanks het vrijgeven van het terrein blijven de algemene bepalingen die voorzien zijn in:

- het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 28 februari 2003 en 10 maart 2006 (BS 08.06.1999, 24.03.2003 en 07.06.2006)
- en het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 23 juni 2006

van toepassing, meer bepaald de bepalingen over de meldingsplicht van eventuele toevalsvondsten tijdens het verdere verloop van de werken.

Bijlagen

Bijlage 1 Beschrijving van de sporen

Spoor-nummer	Sleuf	Beschrijving vlak	Interpretatie	Datering
1	1	DBr spoor met HK spikkels	Kuil	Recent
2	2	DBr met witte vlekken	Greppel	Recent
3	3	LBr	Greppel	Recent
4	3	LBr	Greppel	Recent
5	3	LGr-DGr met Zw vlekken	Greppel	Recent
6	3	LBr	Greppel	Recent
7	4	Zw-DBr met witte vlekken, rechthoekig	Kuil	Recent
8	4	LGr-DGr met Zw vlekken	Greppel	Recent
9	4	Gr met HK spikkels	Greppel	Recent
10	4	Gr met HK spikkels	Greppel	Recent
11	5	LGr-DGr met Zw vlekken	Greppel	Recent
12	5	LBr-Ge	Greppel	Recent
13	10	LBr gevlekt met Zw vlekken en HK spikkels	Greppel	Recent
14	10	Zw-DGr met HK vlekken, vierkant	Kuil	Recent
15	10	Br-Gr gevlekt	Kuil	Recent
16	6	DGr	Verstoring	Recent
17	6	LGr met HK spikkels	Kuil	Recent
18	7	DBr	Ploegspoor	Recent
19	7	DBr-Zw met witte vlekken	Greppel	Recent
20	7	Vierkante Gr kuil met BS en KM	Verstoring	Recent
21	7	DGr	Verstoring	Recent
22	7	DGr	Verstoring	Recent
23	7	DGr	Verstoring	Recent
24	7	DGr	Verstoring	Recent
25	7	DGr	Verstoring	Recent
26	7	DGr	Verstoring	Recent
27	8	DGr-DBr	Greppel	Recent
28	8	DBr	Paalkuil	Recent
29	8	DBr met HK spikkels	Greppel	Recent
30	8	Ge-Br gevlekt met DBr kern	Paalkuil	Recent
31	9	LBr, vierkant	Paalkuil	
32	9	DGr met HK spikkels	Greppel	Recent
33	9	DGr met HK spikkels	Greppel	Recent
34	9	DGr met HK spikkels	Greppel	Recent
35	9	LGr gevelkt	Kuil	Recent
36	9	DGr met HK spikkels	Greppel	Recent

37	9	DBr met witte vlekken, HK spikkels en glas	Kuil	Recent
38	11	DBr gevlekt	Greppel	Recent
39	11	Zw-Wi gevlekt	Greppel	Recent
40	12	DBr-Zw met kiezels, asfalt en ijzer, vierkant	Kuil	Recent
41	12	Zw-DBr met gele vlekken	Greppel	Recent
42	12	Zw	Greppel	Recent
43	13	DGr gevlekt	Greppel	Recent
44	13	DBr met gele vlekken	Kuil	Recent
45	13	DBr met witte vlekken	Greppel	Recent
46	13	DBr-Zw	Greppel	Recent
47	14	DGr-Br gevlekt	Greppel	Recent
48	14	Br-Gr gevlekt	Kuil	Recent
49	14	Br-Ge gevlekt	Kuil	Recent
50	14	DBr met witgele vlekken en HK spikkels	Greppel	Recent
51	14	DBr-Zw	Greppel	Recent
52	15	Gr-Ge (graszoden nog zichtbaar)	Kuil	Recent
53	15	DBr	Greppel	Recent
54	15	Br-Wi gevlekt	Greppel	Recent
55	16	DBr gevlekt	Greppel	Recent
56	17	Zw met Br vlekken	Greppel	Recent
57	17	LBr gevlekt	Greppel	Recent
58	18	Zw-DBr	Drainage	Recent
59	18	DBr-LGr, rechthoekig	Kuil	Recent
60	18	Gr gevlekt met BS	Greppel	Recent
61	18	Br met Gr-Ge gevlekte paalkern, rond	Paalkuil	Recent
62	18	Br met Gr-Ge gevlekte paalkern, rond	Paalkuil	Recent
63	18	DGr-Zw	Drainage	Recent
64	18	DGr-Zw	Drainage	Recent
65	18	DBr-DGr met HK spikkels, rond	Kuil	Recent
66	18	DBr-DGr, ovaal	Kuil	Recent
67	18	DBr gevlekt	Kuil	Recent
68	18	LGr-Ge	Greppel	Recent
69	18	DBr met BS, ovaal	Kuil	Recent
70	18	DGr	Kuil	Recent
71	19	Br-Ge gevlekt	Greppel	Recent
72	19	BrGr met HK spikkels	Greppel	Recent
73	19	Gr met Br en DBr vlekken	Greppel	Recent
74	16	DBr-Zw met witgele vlekken	Greppel	Recent
75	8	DBr met gele en witte vlekken	Greppel	Recent
76	10	DBr met BS en HK spikkels	Verstoring	Recent

Bijlage 2 Fotoinventaris

Fotonummer	Sleuf	Spoor	Soort opname
PU-09-BRA foto 001			Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 002			Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 003			Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 004			Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 005	1		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 006	1		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 007	1	1	Vlak
PU-09-BRA foto 008	1		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 009	2		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 010	2	2	Vlak
PU-09-BRA foto 011	2		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 012	3		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 013	3	3	Vlak
PU-09-BRA foto 014	3	4	Vlak
PU-09-BRA foto 015	3	5	Vlak
PU-09-BRA foto 016	3	6	Vlak
PU-09-BRA foto 017	3		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 018	4		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 019	4	7	Vlak
PU-09-BRA foto 020	4	8	Vlak
PU-09-BRA foto 021	4	9	Vlak
PU-09-BRA foto 022	4	10	Vlak
PU-09-BRA foto 023	4		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 024	5		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 025	5	11	Vlak
PU-09-BRA foto 026	5	12	Vlak
PU-09-BRA foto 027	5		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 028	19		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 029	19	73	Vlak
PU-09-BRA foto 030	19	72	Vlak
PU-09-BRA foto 031	19	71	Vlak
PU-09-BRA foto 032	19		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 033	18		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 034	18	70	Vlak
PU-09-BRA foto 035	18	69	Vlak
PU-09-BRA foto 036	18	68	Vlak
PU-09-BRA foto 037	18	67	Vlak

PU-09-BRA foto 038	18	66	Vlak
PU-09-BRA foto 039	18	65	Vlak
PU-09-BRA foto 040	18	64	Vlak
PU-09-BRA foto 041	18	63	Vlak
PU-09-BRA foto 042	18	62 en 61	Vlak
PU-09-BRA foto 043	18	60	Vlak
PU-09-BRA foto 044	18	59	Vlak
PU-09-BRA foto 045	18	58	Vlak
PU-09-BRA foto 046	18		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 047	17		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 048	17	57	Vlak
PU-09-BRA foto 049	17	56	Vlak
PU-09-BRA foto 050	17		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 051	16		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 052	16	55	Vlak
PU-09-BRA foto 053	16	55	Vlak
PU-09-BRA foto 054	16		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 055	16	74	Vlak
PU-09-BRA foto 056	15		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 057	15	54	Vlak
PU-09-BRA foto 058	15	53	Vlak
PU-09-BRA foto 059	15	52	Vlak
PU-09-BRA foto 060	15		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 061	14		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 062	14	51	Vlak
PU-09-BRA foto 063	14	50	Vlak
PU-09-BRA foto 064	14	49	Vlak
PU-09-BRA foto 065	14	48	Vlak
PU-09-BRA foto 066	14	47	Vlak
PU-09-BRA foto 067	14		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 068	13		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 069	13	46	Vlak
PU-09-BRA foto 070	13	45	Vlak
PU-09-BRA foto 071	13	44	Vlak
PU-09-BRA foto 072	13	43	Vlak
PU-09-BRA foto 073	13		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 074	12		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 075	12	42	Vlak
PU-09-BRA foto 076	12	41	Vlak
PU-09-BRA foto 077	12	40	Vlak
PU-09-BRA foto 078	12		Algemeen overzicht

PU-09-BRA foto 079	9		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 080	9	31	Vlak
PU-09-BRA foto 081	9	32	Vlak
PU-09-BRA foto 082	9	33	Vlak
PU-09-BRA foto 083	9	34	Vlak
PU-09-BRA foto 084	9	35	Vlak
PU-09-BRA foto 085	9	36	Vlak
PU-09-BRA foto 086	9	37	Vlak
PU-09-BRA foto 087	9		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 088	8		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 089	8	27	Vlak
PU-09-BRA foto 090	8	28	Vlak
PU-09-BRA foto 091	8	32	Vlak
PU-09-BRA foto 092	8	29	Vlak
PU-09-BRA foto 093	8	30	Vlak
PU-09-BRA foto 094	8	75	Vlak
PU-09-BRA foto 095	8		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 096	7		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 097	7	18	Vlak
PU-09-BRA foto 098	7	19	Vlak
PU-09-BRA foto 099	7	20	Vlak
PU-09-BRA foto 100	7	21, 22 en 23	Vlak
PU-09-BRA foto 101	7	24, 25 en 26	Vlak
PU-09-BRA foto 102	7		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 103	6		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 104	6	16	Vlak
PU-09-BRA foto 105	6	17	Vlak
PU-09-BRA foto 106	6		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 107	10		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 108	10	15	Vlak
PU-09-BRA foto 109	10	76	Vlak
PU-09-BRA foto 110	10	14	Vlak
PU-09-BRA foto 111	10	13	Vlak
PU-09-BRA foto 112	10		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 113	11		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 114	11	38	Vlak
PU-09-BRA foto 115	11	39	Vlak
PU-09-BRA foto 116	11		Algemeen overzicht
PU-09-BRA foto 117	19		Profiel
PU-09-BRA foto 118	11		Profiel
PU-09-BRA foto 119	11		Profiel

PU-09-BRA foto 120	11		Profiel
PU-09-BRA foto 121	9		Profiel

Bijlage 3 Opmetingsplan

Administatieve gegevens

Naam site:	Kleine Amer
Provincie:	Antwerpen
Gemeente:	Puurs
Deelgemeente:	Puurs
Adres:	Brandstraat
Kadastrale gegevens:	Afdeling 1, Sectie B, percelen 543g, 553c, 554a, 554c2, 561m, 566b en 566z
Projectcode:	PU-09-BRA
Opdrachtgevers:	Gemeente Puurs Hoogstraat 29 2870 Puurs
Vergunningsnummer:	2009/209
Naam aanvrager:	Michiel Steenhoudt
Aanvraagdatum:	30 juni 2009